גיל כהן־מגן פתח דבר

גדלתי בשכונה הירושלמית קריית היובל, שכונה שצביונה היה חילוני עד השנים האחרונות, ועולם המושגים שלי בכל הקשור לחרדים היה מצומצם וכלל בעיקר כפייה דתית, משמרות צניעות וחסימת כבישים בשבת. בגיל שלושים, כמה שנים אחרי שעזבתי את מעוז ילדותי בירושלים, נכנסתי לרחוב החרדי וראיתי דברים אחרים לגמרי, חיי קהילה תוססים ומעשים של חסד ועזרה לזולת.

יותר. העדשה שלי מצאה את דרכה אל תוככי מאה שערים, אל רחובות שעיקר ההתרחשות בהם הוא סביב אלוהים ומשנתו. נשביתי בקסם הרוחני שנגלה לפניי בחסידויות הירושלמיות, והחלטתי להמשיך

ולחקור את העולם הזה באופן עצמאי.

ההתחלה לא היתה קלה, זרותי בלטה בתוך הקהילה ונוכחותי טרדה את מנוחתה. יתרה מזאת, על פי התפיסה החרדית ישנו איסור הלכתי לצלם, ומקורו בספר שמות: "לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ" (כ, ד). ומכאן החשדנות בקרב הקהילות החרדיות בכל האמור במצלמה שלי. אבל האיסור לצלם חל על תמונות המשמשות לפולחן ולא על תמונות שנועדו לנוי, כיצירות אמנות, ואלה אינן אסורות בעשייה ובהחזקה.

ובכל זאת רבים מבני הקהילה ניסו למנוע ממני לצלם, ורק עם הזמן, ועם ההכרה ברצון הגדול שלי לתעד וללמוד את רזי הקהילה ומסורתה, התרכך יחסם כלפיי והם החלו להתרגל לנוכחותנו, נוכחותי שלי ונוכחותה של מצלמתי. חברתי לכמה חסידים שובים חשובים לאירועים חשובים ש"אימצו" אותי ועזרו לי (גם אירועים יומיומיים) והפרויקט יצא לדרך. סיגלתי לעצמי סממנים חיצוניים שאָפשרו לי להיטמע בנוף החרדי: גידלתי זיפים, לבשתי חליפה שחורה ולמדתי את הזירגון המקובל. וכך, בעוד בתחילה הגעתי מיוזמתי לאירועים ופעמים רבות התבקשתי לעזוב,

המצלמה מלווה אותי מאז היותי נער צעיר. הרצון להנציח רגעים, אנשים ואירועים במהלך חיי גרם לי לקחת את המצלמה אתי כמעט לכל מקום. בעזרתה הצלחתי ליצור פיסות של זיכרונות אישיים מודפסים על נייר: משחקי ילדות בשכונה, טיולים, מחנות קיץ, מסעות וחוויות שחוויתי בעת שירותי הצבאי. אבל מה שתמיד לכד את עיניי היו האנשים, הבעות הפנים, שפת הגוף ויחסי הגומלין ביניהם. גם כשבגרתי וצילמתי באופן מקצועי, המשכתי לחקור את האנשים סביבי דרך העדשה. תיעדתי משפחות ישראליות, תיעדתי קבוצת ילדים ונערים שהדרכתי בפנימייה. ובכל עבודת תיעוד כזו, שנמשכה כמה חודשים, גיליתי על המצולמים שלי אמיתות חדשות ופיענחתי את הרובד הסמוי שלהם, זה שנמצא מתחת לקליפה החיצונית, באמצעות התבוננות מעמיקה ועקבית.

המשיכה שלי לתיעוד הובילה אותי לצילום עיתונות, ובין שאר משימותיי כצלם בסוכנות הידיעות "רויטרס", ביקרתי בשכונת מאה שערים הירושלמית, מעוז הקהילות החרדיות, כדי לצלם תצלומי אווירה בימי חודש תשרי: אמירת סליחות, מנהג הכפרות, שוק ארבעת המינים. האינטראקציה עם בני הקהילות החרדיות, שעד אז ידעתי עליהן כה מעט, הקסימה אותי והציתה בי את אש הסקרנות.

כצלם חדשות שהורגל במראות של פיגועים, הפגנות ומלחמות, הרגשתי שתיעוד הרחוב החרדי צובע את עבודתי השוחקת בצבעים מרעננים ונעימים הרי בהמשך, עם ביסוס יחסי אמון וקרבה, הוזמנתי לצלם וזכיתי לכבוד ולהערכה.

במרוצת הזמן הצלחתי להיכנס לחסידויות הסגורות והאדוקות יותר, גם אלו האנטי־ציוניות, ונפעמתי ממה שראיתי. מנהגים שונים ומשונים נפתחו לפניי: חתונות שהתחילו בשעת ערב מוקדמת וגלשו אל תוך הלילה בצעדי ריקוד; רביצה בחופי הים בתקופת "בין הזמנים" וטבילות במעיינות מים טבעיים; נענועי ארבעת המינים ומצוות פֶּטֶר חמור; הדלקת נרות חנוכה לצלילי כינור ועוד.

הקהילה החרדית נראית הומוגנית בעיני המתבונן מבחוץ, אבל למעשה היא מורכבת מפלגים רבים: ליטאים, חסידים (גוּר, בֶּעלְז, וְיוֹיְנִיץ, ברסלב, חב״ד), אנטי־ציוניים (סאטמר, תולדות אהרן, תולדות אברהם יצחק), חרדים ספרדים, חרדים לאומיים ועוד. אני נמשכתי במיוחד לקהילות האדוקות, האנטי־ציוניות, משום שבקהילות אלה רב הנסתר על הנגלה. שתי חסידויות נעשו לציר המרכזי בפרויקט שלי: תולדות אהרן ותולדות אברהם יצחק. אלה הן שתי חסידויות יושלמיות (הונגריות) שמרניות, המנהלות אורח חיים קפדני ומדקדקות בסגנון לבושן המיוחד (קאבְּטֶן

גיליתי עולם ומלואו, מרהיב באסתטיקה הרוחנית והוויזואלית שלו. כל חיי הורגלתי לראות את החרדים כאנשים אלימים, אגואיסטים ופנאטים, אך עבודת התיעוד הממושכת חשפה אותי לצדדים אחרים. נדהמתי לגלות שרק כמה מאות מטרים משכונת ילדותי מתנהלים חיים שלמים שלא ידעתי עליהם דבר, ולמרות אהבתי הישנה למצלמה, מעולם לא חשבתי לפרוץ את חומת הברזל הווירטואלית שניצבה בינינו ולצלם. המפגש הזה עם הרחוב החרדי חידד את זהותי היהודית ועל כך אני מודה.

היום, לאחר עשר שנים של עבודת תיעוד, שבהן התלוויתי אל החסידים לאינספור אירועים ונוכחותי ברחוב החרדי כבר נעשתה עניין שבשגרה, אני מאמין שהתצלומים מבטאים את מה שראיתי וחוויתי: מדובר באנשים חדורי אמונה שיש להם נשמה גדולה.

אם אצליח באמצעות התצלומים האלה והסיפורים המלווים אותם לקרב בין שני הצדדים, החילוני והחרדי, ולהנמיך ולו מעט את החומה – הרי השגתי את מבוקשי.

אני רוצה להודות בראש ובראשונה לחבריי מהקהילות החסידיות אשר פתחו בפניי את שעריהם ואפשרו לי להתבונן אל תוך עולמם העשיר והמופלא, ובמיוחד ליוסי גוטפרב, משה דויטש, מאיר גוטשטיין, אברהם פרידמן ונחום קרלינסקי; תודה לרב יצחק ברוך רוזנבלום אשר ייעץ ותמך; לחבריי הצלמים שחלקו עמי את ידיעותיהם ותרמו לי רבות מניסיונם המקצועי: מנחם כהנא, יובל נדל, יוסי זליגר, ג׳ואל קנטור ואלכס ליבק; תודה לאנשי סוכנות "רויטרס" שאפשרו לי לעבוד על הפרויקט במהלך שנות עבודתי בחברה ובייחוד לריינהרד קראוס, המנהל המוערך שסייע לי להגשים חלום, למייגן גולדין, אשר עזרה ותמכה במשך כל הפרויקט וגם בעבודה על הספר, ולרמי עמיחי; תודה לתמר בן שושן ומירב שלום שסייעו בבחירת התצלומים. תודה מיוחדת לאחי היקר אורן כהן־מגן ולאשתו נילי, אשר סייעו בהפקת הספר.

תודה לאשתי אפרת, שבלעדיה הספר לא היה יוצא לאור, ולילדיי רועי, יעל ונועם, אשר נאלצו לסבול את היעדרותי התכופה בשנים האחרונות. Gil Cohen-Magen

Introduction

Ever since I was a young boy the camera has been at my side. My desire to immortalize moments, people, and events, led me to take it with me almost everywhere, and with its help I was able to create snippets of personal memories printed on paper - childhood games in the neighbourhood, excursions, summer camps, hikes, and experiences I had during my military service. But what always captured my eye were the people, their facial expressions, body language, and the interaction between them. And, when I grew up and photographed professionally, I continued to examine the people around me through my lens, and documented Israeli families in their daily lives, and groups of children and teenagers at a boarding school. And in each documentary project of this nature that lasted for more than a few months, I discovered new truths about my subjects, and was able, after constant observation, to reveal their hidden layers.

My fascination with documentation led me to photojournalism, and among other assignments as a photographer for the news agency, Reuters, I visited the Jerusalem neighbourhood of Mea Shearim, stronghold of the *Haredi* (Ultra-Orthodox) community, to photograph the atmosphere during the month of Tishri: saying *Selichot, Kaparot* (the ritual of atonement), the *Arba'at Ha-Minim* (Four Species) market. The interaction with members of the Heredi community, about whom I knew so little until then, enchanted me and fired my curiosity.

As a news photographer, accustomed to scenes of terrorist attacks, demonstrations and wars, I felt that documenting the Haredi street would add a refreshing and more pleasing color to the stressful nature of my work. My lens found its way into the heart of Mea Shearim, into streets where the main happenings revolve around God and his teachings. The spiritual magic revealed to me in Jerusalem's Hassidic world captivated me, and I decided to explore it independently.

Growing up in the Kiryat Yovel neighborhood of Jerusalem, a neighborhood that until recent years was secular in nature, my concept of everything relating to the Heredi world was limited mainly to religious coercion, modesty guards and blocking roads on the Sabbath. At the age of thirty, a few years after leaving my childhood environment in Jerusalem, I entered the Heredi street and encountered something entirely different — a vibrant community life, acts of kindness and of helping others.

The beginning was not easy; I stood out as a stranger in the community, and my presence was disquieting to them. Above all, according to the ultra-Orthodox belief, based on the Book of Exodus, it is forbidden to take photographs: "Thou shalt not make unto thee any graven image, or any likeness of any thing that is in heaven above, or that is in the earth beneath, or that is in the water under the earth" (Exodus 20:4). Hence, the suspicions regarding my camera. However, the prohibition on taking photographs applied only to pictures used for ritual purposes, and not pictures as art meant for decoration; it was not forbidden to create and possess these.

Nonetheless, many in the community tried to prevent me from photographing, and only with time, and a recognition of my determination to document and learn about the community and its traditions, did their attitude soften, and they grew accustomed to "our" presence – me and the camera. I joined a few Hasidim who "adopted" me and helped me attend important events (as well as daily events), and the project was on its way. I adopted outer characteristics that allowed me to blend into the ultra-Orthodox landscape: I grew facial stubble, wore a black suit and learned the customary jargon. And thus, while at first arriving at events uninvited and often being asked to leave, eventually, based on a foundation of trust and familiarity, I was invited to photograph, and won their respect and appreciation.

Over time, I succeeded in gaining access to the most closed and orthodox of the Hasidic courts,

including the anti-Zionists, and was fascinated by what I saw: strange and different customs, such as weddings that began in the early evening hours and flowed on into the night with dancing steps, lying on the beach during *Bein-Hazmanim* (between the times) and immersions in freshwater springs, the waving of the *Arba'at Ha-Minim* (Four Species), the mitzvah of *Pidyon Peter Chamor* (redemption of the firstborn donkey), lighting the Hanukah candles to the sounds of a violin, and more.

To those on the outside, the ultra-Orthodox community appears homogeneous, but in fact it is composed of many factions: Lithuanian (Misnagdim); Hasidic Judaism (Gur, Belz, Viznitz, Breslev, Chabad); anti-Zionist - Satmar Toldot Aharon and Toldot Avraham Yitzchak; Sephardic Heredim; National Orthodox, and others. I was drawn especially to the devout, anti-Zionist groups, as more is hidden than revealed in these communities. Two Hasidic sects became the central focus of my project: Toldot Aharon and Toldot Avraham Yitzchak. Both belong to the Jerusalem Hassidut (Hungarian), an extremely conservative sect, who conduct a strict and uncompromising way of life, and have a distinctive style of dress (striped caftan).

I discovered a whole universe, wonderful in its visual and spiritual aesthetic. All my life I was accustomed to view the ultra-Orthodox as violent, egotistic and fanatic, but the continuous work of documentation exposed me to other aspects. I was astonished to discover that just a few hundred

meters away from my childhood neighborhood was an entire way of life that I knew nothing about, and couldn't believe that despite my love for the camera, I had never thought to break through the virtual iron wall between us and to photograph. This encounter with the ultra-Orthodox street sharpened my Jewish identity and for that I am grateful.

Today, after nine years of documentary work photographing Hassidic life – my presence on the ultra-Orthodox street now accepted – I believe that the photographs express what I observed and experienced: people who are imbued with faith and who possess a great soul.

Through these photographs and the stories they tell, I hope to bring both worlds closer, the secular and the ultra-Orthodox. If I lower the wall between them even slightly, then I will have fulfilled my wish.

First and foremost, I would like to thank my friends from the Ultra-Orthodox Hassidic community who opened their doors to me, allowing me a glimpse into their rich and wonderful world, especially Yossie Gottfarb, Moshe Deutch, Meir Gotshtein, Avraham Friedman and Nachum Karlinski; thanks to Rabbi Yitzchak Baruch Rosenblum for his advice and support: my fellow photographers and colleagues, Menachem Kahane, Yuval Nadel, Yossie Zeliger, Joel Kantor and Alex Levak, who shared their knowledge and contributed their professional experience; Reuters News Agency, who permitted me to work on the project during

my years of photographing for the organization, especially their much appreciated manager Reinhard Krause, for helping me to achieve a dream, Megan Goldin for her assistance and support throughout the project, and for her work on the book, and Rami Amichai: and a special thanks to my beloved brother, Oren Cohen-Magen and his wife Nili, who assisted in producing the book. Thanks to Tamar Ben Shoshan and Meirav Shalom who helped in selecting the images.

Thanks to my wife, Efrat, without whose help the book would never have been published. I also thank my children, Roee, Yael and Noam who were forced to bear my frequent absences in recent years.

באחד מימי מלחמת לבנון השנייה, בעודי מסייר בגבול הצפון כדי לצלם את פעילות החיילים, נתקלתי ברכב של אנשי חב"ד. הרכב היה מעוטר בדגלי חב"ד צהובים ומילות השיר "משיח, משיח" התנגנו להן באוויר. החלטתי לעקוב אחרי הרכב ולראות לאן מועדות פניהם של החסידים הצוהלים שבו.

החב"דניקים עשו דרכם לעבר סוללת תותחים של אנשי מילואים. כשהגיעו לסוללה חילקו שלל תופינים לחיילים המופתעים, שהעבירו עוד יום של פעילות מעייפת בגבול. נראה שגם לאנשי המילואים היה המחזה משונה משהו ועם זאת אולי הזכיר להם את הבית, את החזרה מעוד יום עבודה במשרד, כשעומדים בפקק, כרגיל, והנה חסידים (אמנם חסידי ברסלב) מרקדים בצומת לצלילי "מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד", מעלים חיוך על פני הנהגים העייפים... החב"דניקים, כמנהגם בקודש, גם בגבול הצפון, בלב לבה של זירת מלחמה, לא הסתפקו בחלוקת הכיבוד,

וכעת החלו להעלות את המורל ולהצהיל את האווירה מתוך הרקדת החיילים לצלילי המוזיקה המנצחת. אחר כך הוציאו כמה טושים מרכבם והחלו לכתוב על הפגזים הקדשות חמות לחסן נסראללה. הם לא תיארו לעצמם שעד מהרה אכן יצאו ההקדשות שלהם בתעופה ישירה ללבנון.

המסיבה הספונטנית והמאולתרת הופרעה באחת. חיילי המילואים קיבלו הוראה לשגר פגזים אל המטרות שבעברו האחר של הגבול. לא היה זמן לחשוב. שכפ"צים וקסדות נזרקו באוויר כלפי שליחי השמחה, אך אלה בחרו לשים מבטחם בבורא עולם ורק אטמו אוזניהם מפני רעמי הפגזים.

בסיטואציה הסוריאליסטית הזאת, דווקא המוזיקה והשמחה שהביאו עמם חסידי חב"ד לגבול לבנון, נראו לי שייכות למציאות הרבה יותר מקולות הפגזים, שהצליחו לרגע להחרישן.

״מִצְּפּוֹן תִּפְּתַח הָרָעָה עַל כָּל ישָׁבֵי הָאָרֶץ״

(ירמיה א יד)

"Out of the North the evil shall break forth upon all the inhabitants of the land"

(Jeremiah 1:14) ▶ pg. 46

One day, during the Second Lebanon War, while I was scouting the northern border in order to photograph soldiers in action, I chanced upon a group of Chabad Hassidim and their vehicle. The vehicle was decorated with yellow Chabad flags, and the words of the song "Mashiach, Mashiach" were playing in the air. I decided to follow the vehicle and see where these joyous Hassidim were heading.

The Chabadnikkim made their way towards an artillery battery of reserve soldiers. When they reached the battery, they handed out gifts of biscuits to the surprised soldiers, who had passed another day of exhausting activity on the border. It seemed that for the reservists as well, the scene was somewhat bizarre, although perhaps, it reminded them of home, returning after another day at the office, getting stuck in traffic, when behold.... Hassidim at the junction, dancing to the sounds of "It's a great Mitzvah to always be happy," bringing a smile to the faces of

the tired drivers... "The Chabadnikkim, in their holy zeal, even in the heart of a war zone, were not satisfied with offering refreshment, and tried to raise morale and gladden the atmosphere by dancing with the soldiers, to the jubilant sounds of the music.

Later, they took felt markers from their vehicles and started writing warm dedications to Hassan Nasrallah on the shells. They never imagined that very soon indeed, their dedications would be flying directly toward Lebanon.

The spontaneous and improvised party was suddenly interrupted. The reserve soldiers received an order to fire shells at targets on the other side of the border. There was no time to think. Bulletproof vests and helmets were thrown through the air to the messengers of joy, but they chose to place their faith in the Almighty, and blocked their ears with their hands against the thunder of the shells. In this surreal situation, it seemed to me that the music and joy, brought by the Chabad Hassidim to the Lebanese border, was actually more real than the sounds of the shelling that, for a moment, had succeeded in drowning it out.

